

enighed om de første stadier af afrustningsprocessen.

I et indlæg den 29. november erklærede den amerikanske *ambassadør Wadsworth*, at årsagen til, at definitiv enighed om en traktat om indstilling af kernevåbenforsøg endnu ikke havde kunnet opnås, var den fundamentale forskel mellem de anglo-amerikanske, respektive sovjetiske, synspunkter angående kontrolspørgsmålet. Der var vel principiel enighed om nødvendigheden af en effektiv international kontrol med overholdelsen af traktaten, men i modsætning til USA og Storbritannien var Sovjetunionen uvillig til at virkeliggøre dette princip.

Den amerikanske repræsentant fremdrog til illustration heraf specielt de bestående meningsforskelle med hensyn til behovet for en forbedring af mulighederne for identifikation af underjordiske atomekspllosioner, antallet af vetofri stikprøveinspektioner samt kontrolorganisationens opbygning og kritiserede Sovjetunionens standpunkter til disse spørgsmål. Sovjetunionen havde opstillet urimelige betingelser i forbindelse med sit samtykke til gennemførelsen af det forsøgsprogram, omfattende underjordiske atomekspllosioner, som var nødvendigt for at forbedre detektionsmulighederne på dette område med henblik på, at traktaten kunne omfatte alle underjordiske atomforsøg; Sovjetunionen ville kun indrømme adgang til at kræve foretaget indtil tre inspektioner pr. år på hver af de tre atommagters territorium, hvilket var utilstrækkeligt i forhold til antallet af uidentificerede seismiske forstyrrelser, der kunne hidrøre fra kernevåbenforsøg. Med hensyn til kontrolorganisationen ville Sovjetunionen kun i stærkt begrænset omfang lade andre lande og deres borgere få adgang til at deltage i henholdsvis organisationens ledelse og virksomhed, og i henseende til sammensætningen af inspektionshold og kontrolpostbesætning indtog Sovjetunionen et standpunkt, der involverede, at to tredjedele af personellet i de fleste lande ville komme til at bestå af borgere fra det land, der skulle kontrolleres.

Det amerikanske indlæg blev samme dag imødegået af den *sovjetiske ambassadør Zorin*, som hævdede, at USA ikke ønskede kernevåbenforsøgene indstillet for stedse og

greb til ethvert påskud for at få Genèveforhandlingerne til at gå i baglås, men samtidig søgte at give det udseende af, at det var Sovjetunionen, der lagde hindringer i vejen for en løsning af spørgsmålet om indstilling af kernevåbenforsøg.

Det skyldtes således USA, at enighed ikke havde kunnet opnås om det fra vestlig side ønskede, men i øvrigt overflødige forskningsprogram vedrørende detektion af underjordiske atomekspllosioner, idet USA ikke ville undergive de atomforsøg, som indgik i programmet, effektiv international kontrol.

Angående spørgsmålet om antallet af inspektioner i forbindelse med uidentificerede seismiske fænomener udtalte hr. Zorin, at der ikke var behov for en så stor årlig kvota, som vestmagterne krævede; det vestlige standpunkt vakte uundgåeligt mistanke om, at inspektionsadgangen tilsigtedes udnyttet i efterretningsmæssige øjemed.

Han ironiserede i denne forbindelse over det danske indlæg i komiteens afrustningsdebat den 4. november; den danske repræsentant havde „ganske træffende“ afsløret denne sags sammenhæng ved at sige, at etableringen af international kontrol ville gøre spionage unødvendig.

Videre i sit indlæg bestred den sovjetiske repræsentant den amerikanske delegeredes fremstilling af Sovjetunionens standpunkter med hensyn til kontrolorganisationens opbygning. Den sovjetiske holdning til spørgsmålet om sammensætningen af kontrolposternes personel indebar ikke — som hævdede af USA — at to tredjedele af personellet på poster i Sovjetunionen ville blive statsborgere fra Sovjetunionen eller dennes allierede, og Sovjetunionen var kun imod det vestlige forslag om at fordele de syv pladser i kontrolorganisationens øverste organ, kontrolkommissionen, med tre til vest, to til øst og to til de neutrale lande, fordi de socialistiske lande i overensstemmelse med det almindeligt anerkendte princip om paritet mellem øst og vest måtte have tre pladser ligesom vestmagterne. Hvis vestmagterne i øvrigt skulle stille forslag om at give to neutrale lande sæde i kommissionen, ville dette næppe give anledning til diskussion.

Den sovjetiske repræsentant konklude-